

**XV. KÜTÜPHANE HAFTASINI
KUTLAMA PROGRAMI**

26 MART 1979, PAZARTESİ

10.30 **AÇILIŞ TÖRENİ** (Yeni Sahne Salonu)

- İstiklâl Marşı
- Kütüphaneciler Marşı
- Saygı Duruşu
- Konuşmalar

Dr. Necmeddin Sefercioğlu (Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkanı)

Doç. Dr. Özer Soysal (Kültür Bak. Kütüphaneler Genel Md.)

Dr. Sema Kut (Uluslararası Çocuk Yılı Millî Komitesi Koordinatörlüğü Genel Sekreteri)

- Emily Dean ve Sema Göksel Ödüllerinin dağıtılması.

27 MART 1979, SALI

15.00 **YUVARLIK MASA TOPLANTISI**

(Türk Tarih Kurumu Salonu)

Konu :

50'nci Yıldönümü Dolayısıyla Harf Devrimi ve Kütüphaneciliğimize Etkileri

Katılanlar :

İsmail Arar (Millî Eğitim ve Devlet Eski Bakanı)

Dr. Müjgan Cunbur (Kültür B. Müşaviri)

Sami N. Özerdim (SBF Basın - Yayın Y. Okulu Öğretim Görevlisi)

İsmet Parmaksızoğlu (Kültür B. Eski Müsteşar Yardımcısı)

28 MART 1979, ÇARŞAMBA

16.00 **KONFERANS** (Millî Kütüphane Müzik Salonu)

Konu :

Hastalara Kütüphane Hizmeti
Sunan :

Nazlı Köksal (Hacettepe Ü. Tıp Merkezi Kütüphanecilerinden)

20.00 **TÜRK MUSİKİSİ KONSERİ** (Millî Kütüphane Adnan Ötügen Salonu)

Şef : **Ekrem Vural**

Koro : **İtri Müzik Cemiyeti Korosu**
Solistler : **Cevdet Bolvadin, İclâl Eroğlu, Kemal Günel, Tahir Engin İçöz, Akif Özüşen, Orhan Saygılı, Kadri Şarman, Akın Uğur.**

Sazlar : **Doğan Dikmen, (Kudüm), Özgen Gürbüz (Tanbur), Halûk Karakapıcı (Kemençe), B. Reha Sağdaş (Kanun), Ekrem Vural (Ney)**

29 MART 1979, PERŞEMBE

18.00 **KONFERANS** (Türk Tarih Kurumu Salonu)

Konu :

250'nci Yıldönümü Dolayısıyla : Türkiye'ye Matbaanın Girişi

Sunan :

Prof. Dr. Osman Ersoy (DTCF Kütüphanecilik Bölümü Başkanı)

30 MART 1979, CUMA

15.00 **AÇIK OTURUM** (Toprak Mahsul-leri Ofisi Gn. Md. Konferans Salonu)

Konu :

Uluslararası Çocuk Yılı Dolayısıyla
Çocuk, Kitap, Kütüphane İlişkileri
Katılanlar :

Prof. Dr. Osman Ersoy (DTCF Kü-
tüphaneçilik Bölümü Başkanı)

Prof. Dr. Nihat Nirun (Hacettepe
Ü. SİBF Sosyoloji B. Başkanı)

Prof. Dr. Neriman Samurçay (DTCF
Psikoloji K. Öğretim Üyesi)

Dr. Nilüfer Tuncer (HÜ-SİBF Kü-
tüphaneçilik B. Öğretim Görev-
lisi)

Türk Kütüphaneciler Derneği, bu programın gerçekleşmesinde katkı ve yardımlarını esirgemeyen bütün kişi ve kuruluşlara şükranlarını sunar.

TKD GENEL BAŞKANI Dr. NECMEDDİN SEFERCİOĞLU'NUN KONUŞMASI

Değerli konuklarımız,

Aziz meslektaŐlarımız,

Sevgili kütüphaneci adayları;

Bize her yılın bu tatlı bahar günlerinde bir araya gelme, sevinç ve kederlerimizi paylaşma, dertleşme ve sorunlarımızı tartışma fırsatlarını bağışlayan Kütüphane Haftalarımızın onbeşincisine erişebilmiş olmanın mutluluk ve coŐkusu içindeyiz. Türk kütüphaneciliğinin en yaygın meslek kuruluşu olan Derneğimizce başlatılan ve yine onun öncülüğünde sürdürülmekte olan Hafta'nın bütün milletimize kutlu olmasını dileriz.

Türk insanının yetiştirilmesinde ve Türk toplumunun ekonomik ve kültürel kalkınmasında söz ve rol sahibi kutsal bir mesleğin mensupları olarak övünlüyüz. Mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yüklendiği çok önemli görevlerin, yakın bir gelecekte, kamuoyunca da takdir edileceğine inanıyoruz. O zaman kütüphanecilik ve kütüphaneciler, toplum hayatımız içinde lâyık oldukları yere kavuşacak ve kütüphane haftalarımız daha görkemli ve coŐkulu kutlanacaktır.

Bir kamu hizmeti olan kütüphaneciliğın kamuoyunca benimsenmesini sağlamada kütüphanecilere çok önemli görevler düşmektedir. Bu amaca ulaşmak için her şeyden önce mesleğimizi ve birbirimizi sevmek zorunda olduğumuzu unutmamalıyız. Kütüphanelerimize hareketli bir kültür merkezi niteliği kazandırmalı, Türk toplumunun ve bireylerinin ilgisini onlar üzerine çekmeliyiz. Bu; hizmette ve yararlanmaya sunulacak kütüphane materyallerinin seçilmesinde sağlanacak tarafsızlıkla gerçekleştirilebilir. Türk kütüphanecilerinin, büyük Atatürk'ümüzün kurup bizlere emanet et-

tiği Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, Türk milletinin bütün fertleri ile kederde, kıvançta ve tasada ortak olması gerektiğine inanmak gibi her Türkün mutlaka uyması gereken temel ilkeler dışında, değişik düşünce, görüş ve anlayışları temsil eden eserler ve kütüphane okuyucuları karşısında tam bir tarafsızlık içinde bulunmaları, kendi dünya görüşlerini mesleklerine ve kütüphane hizmetlerine yansıtmamaları asıldır. Mesleğimizin gelişmesi, itibar kazanması, büyük ölçüde buna bağlıdır.

Kütüphanecilik mesleğinin bundan önceki kütüphane haftalarında def'alarca dile getirilmiş, tartışılmış pek çok meselesi vardır. Pek çoğu yazık ki varlığını sürdüren bu dert ve sorunlar, yine kendi çabalarımızla, kendimizi ve mesleğimizi ilgililere ve kamuoyuna kabul ettirdiğimiz, kütüphaneleri toplum hayatımızın aranılır kurumları durumuna getirdiğimiz zaman, daha kolaylıkla çözümlenebilecektir. Bunun için de, yukarıda belirttiğimiz gibi, birbirimizi içtenlikle sevmemiz, birbirimize ve mesleğimize gereken saygıyı göstermemiz ve kütüphane hizmetlerinin verilmesinde tarafsızlığımızı korumamız gerekir.

Değerli konuklarımız,

Kütüphane haftalarında geçen bir yılın mesleğimizle ilgili önemli olaylarının ele alınması, bu yılın çözümlenebilen veya çözümlenemeyen meslek sorunları açısından değerlendirilmesi kütüphanecilik mesleği ve kütüphanelerle ilgili yeni dert ve dâleklerin dile getirilmesi ve tartışılması gelenek haline gelmiştir. Biz de, bu geleneğe uyarak, XIV. Kütüphane Haftası'ndan bu yana geçen bazı gelişmelere kalın çizgilerle dokunmak istiyoruz.

Bu bir yıl, bilindiği gibi, mesleğimiz açısından değerlendirilmeğe değer çok önemli olaylara sahne olmuştur. Söz konusu olaylar arasında verdiği veya vereceği sonuçlar başarılı olanlar veya olacağı umudunu verenler bulunduğu gibi, gelecek bakımından kuşku ve umutsuzluk yaratanlar da vardır. Bunları bir eleştiri olarak değil, fakat yetkililerimizin üzerlerine bir daha eğilmelerini sağlamayı umduğumuz tesbitler olarak belirtmeyi bir görev sayıyoruz.

Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü'nün Milli Eğitim Bakanlığından alınarak Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'ne bağlanması; çıkarılması çeşitli çabalara rağmen yirmi yıldır gerçekleştirilememiş bulunan «Fikir ve Sanat Eserlerini Der-

kararı, bütün bir yıl boyunca, meslektaşlarımızın ve kütüphanecilik kamuoyunun dikkat ve ilgilerinin Milli Kütüphanemiz üzerine çevrilmesine sebep olmuştur. Sözünü ettiğimiz uygulama ile Milli Kütüphanemiz, uzun bir bekleyişten sonra elde ettiği «Genel Müdürlük» statüsünü kaybetmekle kalmıyor, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün bir «Şube Müdürlüğü» durumuna getiriliyordu. Böylece, bu kütüphanenin «Kuruluş» olma niteliği ortadan kalkıyor, Kültür Bakanlığının bir «Yönetim birimi»ne bağlı dairelerden biri durumuna giriyordu. Bir yönetim örgütü olan Kütüphaneler Genel Müdürlüğü de, bu uygulama ile, bir hizmet kuruluşunun görevlerini üstlenmiş oluyordu. Dayandığı gerekçeler doyurucu olmayan bu kararın Milli Kütüphane'nin kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı kanunla bağdaşıp bağdaşmadığı konusunda da önemli kuşkulular vardı. Bu önemli kültür kuruluşumuzun, kültür kuruluşlarının özerkleştirileceği hükmünü programına almış bir Hükümet zamanında «Tam bağımlı» bir duruma getirilmesi gerçekten şaşırtıcı olmuştur. Oysa, bağımsız ve özerk bir yönetime kavuşturulması gereken kültür kuruluşlarının ilki, ve belki de teki, Milli Kütüphane olmak gerekirdi. Kültür Bakanlığımızın, şimdiye kadarki uygulamasından olumlu bir sonuç alınamayan ve ilerisi için de bir umut vermeyen Milli Kütüphane'ye ilişkin bu kararını bir daha gözden geçirmesini ve bu kuruluşu Hükümet Programında öngörülen «Bağımsız ve özerk» statüye kavuşturmasını diliyoruz. Bu aynı zamanda, 28-29 Temmuz 1978'de toplanan Türk Kütüphaneciler Derneği IX. Kurultayı'nın da, belirtmekle görevlendirildiğimiz, dileğidir. Milli Kütüphane'yi düzeltmenin ve hizmetlerini iyileştirmenin onu bir hizmet kurumu olmaktan çıkararak değil, aksine bağımsız ve özerk bir kuruluş durumuna getirerek gerçekleştirilebileceğine inanıyoruz.

Halk Kütüphanelerine kitap seçilmesini düzene koymak üzere uygulamaya konulan yönetmeliğin tam ve katı bir merkezîyetçilik getirmesi de, geçen yılın şaşırtıcı kararlarından biri olmuştur. Geçen yılların kütüphane haftalarında kitap seçimi konusunda kütüphanelere daha çok serbestlik ve imkân tanınması gerektiğinin bu kürsülerden def'alarca tekrarlandığı hatırlardadır. Şimdi ise biz, yöresel ihtiyaçlara uygun eserleri seçme ve doğrudan doğruya edinme imkânları ellerinden tümüyle alınmış olan kütüphanelere, hiç değilse eski serbestlik ve imkânlarının verilmesini isteme durumunda kalmış olmaktan üzüntü duyuyoruz. Çok geniş yurt alanına yayılmış bulunan ve bölgesel kütüphane materyali ihtiyaçları birbirinden

çok farklı olan halk kütüphanelerimizin yersel ihtiyaçlarını en iyi biçimde değerlendirebileceklerini kabul etmek zorundayız. Bakanlık bunları denetleme yetkisini, bundan önceki uygulamada olduğu gibi, elbette elinde tutabilir, ancak halk kütüphaneleri bölgesel ihtiyaçların gerektirdiği kütüphane materyallerini, herhalde, kendileri seçmelidirler.

Geçen yılın ilgi ve dikkat çeken en önemli olaylarından biri de, her türden kütüphanelerimizde görülen görevli atamaları olmuştur. Bir çok kuruluşta, kütüphanecilik eğitimi görmüş veya uzun yıllar kütüphanelerde hizmet görmüş görevlilerin bu görevlerinden alınarak, uzmanlık alanları ile ilgili olmayan başka yerlere atanması, yerlerine de daha önce hiç kütüphane çalışmamış başka kişilerin getirilmesi olayları ile karşılaşmıştır. Ayrıca, bazı kütüphanelerimiz görevden alınan ve yetki veya sorumluluk verilmek istenmeyen kişilerin «ikamete memur» edildikleri yerler durumuna girmiştir. Emeklilik süresi çok yaklaşan kimi meslektaşlarımızın, başka yerlere atanmak suretiyle emeklilik işlemlerinin öne alınmasına ve hem maddi, hem de manevi mağduriyete uğratıldıklarına ilişkin yakınmalar vardır. Bu türden uygulamaların kütüphane çalışanlarının morali üzerinde olumsuz etkiler yaptığı ve kütüphane hizmetlerinin verimini büyük ölçüde düşürdüğü muhakkaktır. Bir yönetimin, kendisine bağlı kuruluşlarda çalışanlar arasında atamalar yapması en tabii hakkıdır. Bu, kütüphaneler için de geçerli olacaktır. Ne var ki, atamaların atanmaların maddi ve manevi mağduriyetine sebep olmaması gerekir. Bu husus, bir meslek gönüllüsü olarak çalışmakta olan kütüphaneciler açısından, özellikle önemlidir. Hele kütüphanecilerin sözlerimizin başında sözünü ettiğimiz tarafsızlığına müdahale niteliği taşıyacak atamaların yarardan çok zarar vereceği açıktır. Kütüphanesi bulunan bütün kuruluşların yetkililerinden, kütüphane çalışanları arasında yapılacak atamalarda kütüphanecilik mesleğinin özelliklerinin dikkate alınmasını ve atamaların kütüphanecilerin mağduriyetlerine sebep olmayacak ve tarafsızlıklarına halel getirmeyecek bir biçimde gerçekleştirilmesini dileriz.

Kimi üniversite veya fakültelerimizde güvenlik tedbirleri yeterli olmadığı için kütüphanelerin okuyucuya kapalı tutulması, kütüphane salonlarının ve hizmet yerlerinin başka işlere ayrılması; okul kütüphanelerimizin durumunu iyileştirecek hiç bir olumlu adımın atılmamış bulunması; yeni Üniversiteler Kanunu tasarısında kütüphane konusunun yine lâayık olduğu önemle ele alınmamış olması

leme Kanunu» tasarısının, günün ihtiyaçlarına olabildiğince uydu-
rularak, parlamentoya sunulabilecek bir duruma getirilmesi; yıllar-
dır yokluğu ve özlemi çekilen «Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği»ne
ilişkin çalışmaların gözle görülür biçimde ilerletilmesi; halk kütüp-
haneleri görevlileri için çok sayıda yüksek dereceli kadro ve deęi-
şik yan ödeme olanaklarının sağlanması; çocuk kütüphanelerinin
kesinlikle halk kütüphaneleri bölümleri durumuna getirilmesi; Kül-
tür Bakanlığı'nda kütüphanelerle ilgili sorunları inceleyecek ve
Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'ne danışmanlık edecek bir «Kütüp-
haneler Yarkurulu»nun kurulması; yine aynı Bakanlıkta kurulan
ve kültür konularında en yüksek ve yetkili danışma organı olarak
hizmet gören Kültür Yüksek Kurulu'na kütüphaneci bir üyenin
atanması; kütüphanecilerimizin tepesindeki Ayniyat Talimatnamesi
«Demokles kılıçları»nın kaldırılması için gösterilen çabalar, yazma-
lar toplu kataloğunun hazırlanması ve eski harfli Türkçe Basma
Eserler toplu kataloğunun gözden geçirilmesi çalışmaları kütüpha-
necilik alanında takdirle anılması gereken girişim ve başarılardır.
Gerçekleştirenleri ve girişenleri yürekten kutlarız.

Türk kütüphaneciliğinin en önemli sorunlarından biri olan ka-
taloglamada milli düzeyde birlik sağlanmasına ilişkin çabaların ilk
aşamasına ulaşılmış bulunması da, meslektaşlarımıza verebileceği-
miz önemli bir müjdedir. Bir çok ülkede de uygulanmakta olan
Anglo - Amerikan Kataloglama Kurallarının Türkçeye çevilmesi ve
uyarlanması için yıllardır sürdürülen çalışmalar tamamlanmış ve
eserin basılması aşamasına gelinmiştir. Türkiye Bilimsel ve Teknik
Araştırma Kurumu'nca bugünlerde başlanacak olan baskı işi biti-
rilince, her türden kütüphanelerimizin bu kuralları uygulamaya
başlaması beklenmektedir. Böyle bir uygulama, kataloglama çalış-
malarında milli düzeyde birlik ve standartlaşma sağlayacak, kata-
loglama alanında işbirliğini kolaylaştırıp geliştirecek, aynı zamanda
da kataloglama işlemlerinin milletlerarasılaştırılması çalışmalarına
katkıda bulunmamızı sağlayacaktır. Meslektaşlarımızın, bu yarar-
larını gözönüne alarak, T.B.T.A.K.'ca yayınlanacak **Kataloglama
Kuralları'nın** yayımını yakından izlemeleri ve kütüphanelerinde bu
kuralları uygulamaya başlamalarını tavsiye ederiz. Bu önemli pro-
jenin mali sorumluluğunu yüklenen T.B.T.A.K.'na teşekkürlerimizi
sunmayı da bir borç biliriz.

Geçen yılın Kütüphane Haftası'na yakın günlerde kararlaştırılıp
Mayıs 1978'de uygulamaya konulmuş bulunan bir Kültür Bakanlığı

da, son bir yılın «olumsuzlar» tarafına kaydedilecek hususlardır.

Değerli konuklarımız,

Size geçen yılın olaylarından sunduğumuz özetlerin hepsinin de olumlu bir çizgide olmasını çok isterdik. Fakat, görüldüğü gibi, kimi, kütüphaneciliğimizi olumsuz yönde etkileyecek uygulamalardır. Bunları eleştiri amacı ile değil, ilgili ve yetkililerin bunlar üzerinde bir daha durarak ve düşünerek düzeltmelerine yardımcı olabilmek amacıyla sunduk. İstenirse, özetlediğimiz aksaklıklar üzerindeki görüş ve gerekçelerimizi, sayın yetkililere ayrıntıları ile sunmayı görev bileceğiz.

28-29 Temmuz 1978'de toplanan IX. Kurultayınca görevlendirilen Genel Yönetim Kurulumuzun, kütüphanelerimiz ve mesleğimiz ile ilgili konuları incelemek ve bunlar hakkında Genel Yönetim Kuruluna danışmanlık etmek üzere, çeşitli alanlarda uzman değerli meslektaşlarımızdan kurulu, uzmanlık ve danışma kurulları oluşturduğunu bu vesile ile belirtmek isterim. Bu kurullar aracılığında çeşitli kütüphanecilik kuruluşları ile işbirliği etme imkânlarımız artmıştır. Bu kurullar art arda toplantıya çağrılacak ve değerli meslektaşlarımızın önem verdiğimiz değerli bilgi ve görüşlerinden Derneğimizin yararlanmasına çalışılacaktır.

Böyle bir açılış töreni için oldukça uzun olduğunu bildiğim bu konuşmamla zamanınızı aldığım için hepinizden özür dilerim. Konuşmama son verirken, bu yıl 250'nci yıldönümünü idrak ettiğimiz Türkiye'ye matbaanın girişi ve 50'nci yıldönümünü kutladığımız yazı devriminin Türk kütüphaneciliği için taşıdığı öneme dikkatlerinizi çekmek isterim. Uluslararası Çocuk Yılı da, çocuklara kütüphane hizmeti vermek, onlara okuma ve kütüphanelerden yararlanma alışkanlığı kazandırmak görevinde olan bir mesleğin mensupları olarak ihmal edemeyeceğimiz bir kültür hareketidir. Bu yılki kutlama programımızda bütün bunları değerlendirmeye çalıştık. Matbaacılığın Türkiye'ye girişi konusunda ayrıca bir sempozyum düzenleyeceğimizi ve bunu Derneğimizin kuruluşunun 30'ncü yıldönümünü kutlama çalışmalarını arasında, Kasım ayında gerçekleştireceğimizi müjdelemek isterim.

XV. Kütüphane Haftamızı yeniden kutlar, hepinizi içten sevgilerle ve saygı ile selâmlarım.

KÜTÜPHANELER GENEL MÜDÜRÜ Doç. Dr. ÖZER SOYSAL'ın KONUŞMASI

Değerli konuklar ve meslektaşlarım,

Bu yıl, XV. sini kutladığımız Kütüphane Haftası'nın amacı iki yönlü :

Hem ilgiyi kütüphaneler üzerine çekerek ondan sağlanabilecek yararlar konusunda toplumu uyarmak, hem de, kütüphane kurumu ve kütüphaneciliğe ilişkin sorunları kitleler önünde tartışmak. Kütüphane Kurumu'nun, doğa'nın en çarpıcı varlığı olan insan için ne anlama geldiğini Uygarlık Tarihi belirliyor.

Daha yalın söylersek, bilgi ögesinden soyutlanmış bir uygarlık ve kültür olgusu düşünülemez. Kütüphaneler, bir bilgi üretim ve tüketim birimi olarak, her toplumda, bu olgunun gereksindiği alt yapıyı yaratmışlardır ve yaratacaklardır. Bu nedenle kütüphane hizmeti'nin eğitim-kültür politika ve uygulamasında belli bir ağırlık taşıdığı yada taşınması gerektiği açıktır.

Bugün, geçirdiği yapısal değişime koşut olarak gereksinim ve istekleri de giderek türülenip yoğunlaşan bir toplumla karşı karşıyayız. Bu durum kuşkusuz, bir kamu görevi olarak kütüphane hizmetinin nitelik ve boyutlarının da yeniden belirlenmesini, kısaca, hizmetin yeniden tanımlanmasını gerektirir.

Böyle bir tanımlamada, toplumun iki ana kesimini oluşturan çocuklar ve yetişkinlerin ağırlık kazanması doğaldır. Söz konusu kesimler için kütüphane, bir yaygın eğitim kurumu ve örgün eğitimin bütünleyicisi olarak, 'genel eğitim ve kültürün gelişmesi, özgür birey ve bundan kaynaklanacak ergin toplumun yaratılması için gerekli, okuma, düşünme ve araştırma ortamını sağlamakla yükümlü hizmet birimi' olarak ortaya çıkar.

Bu yorum, eğer sağlıklı bir gözlem ve kavrayışın sonucu ise, biz kütüphanecileri şu gerçekle karşı karşıya getiriyor :

Günümüz kütüphanecisi, artık, materyale dönük anlayıştan

kaynaklanan hizmet yerine, 'birey ve topluma yönelik' yeni bir anlayışa dayalı hizmet programı uygulamak zorundadır.

Hizmette temel anlayış bu olursa, gelişmekte olan çoğu ülkelerde görülen :

«Kütüphanecilik uygulamasının salt teknik işlemler dizgesi biçiminde donması» gibi önemli bir sakınca giderilecek ve kütüphaneci bu tür işlemleri sadece, amaca ulaşmak için bir araç gibi değerlendirecektir. Aslında doğru olan da budur.

Bugün ülkemiz, kütüphane hizmeti bakımından çözüm bekleyen önemli sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. Bu hizmetin özellikle halka yönelik kesiminde gerçek bir yetersizlik içindeyiz. Nüfusun 40 milyonu aştığı ülkemizde yetişkin ve çocuklara hizmet vermekle yükümlü kütüphanelerin sayısı sadece 618'dir. Bunlar, sayıca azlık ve yurda dağılımlarında görülen dengesizlik yanında nitelikleri yönünden de isteneni vermekten uzaktır. Bir başka deyişle halk kütüphanelerimizin büyük çoğunluğu, yetersiz yapılarda, çok kısıtlı bir görevli kadrosu ve toplumun isteklerini karşılamaktan uzak dermelerle hizmet üretmeğe çalışmaktadırlar.

Hizmetin alt yapı öğelerinde saptanan boşluğu doldurmak amacıyla Kültür Bakanlığı, 1978'den başlayarak yeni bir etkinlik planı hazırlığına girmiştir. Bu plan, IV. Beş Yıllık Kalkınma Dönemi'nde başlıca şu girişimleri içerir :

1. Bölge Halk Kütüphaneleri Projesi
2. Gezici Kütüphane Projesi
3. Kırsal Alanlar ve Gecekondu Bölgelerine Prefabrik Yapılarla Kütüphane Hizmeti Götürme Projesi
4. Kültür Bakanlığı Yönetimindeki Kütüphanelerde Teknik Hizmetlerin Merkezileştirilmesi Projesi
5. Kütüphane Malzemelerinin Standardizasyonu Projesi
6. Millî Kütüphane'de Bibliyografik - Dokümanter Hizmetlerin Otomasyonu Projesi
7. Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu Projesi
8. Türkiye Kütüphaneleri Envanteri Projesi

IV. Beş Yıllık Plan Dönemi içinde sürecek bu çalışmalardan örneğin, 'Gezici Kütüphane Projesi' için 40.000.000;

'Kütüphane Malzemelerinin Standardizasyonu Projesi' için 6.000.000 lira harcanacaktır.

Kütüphane Hizmeti'nin yasal yapısına yönelik temel görüş ve girişimler ise şöyle belirlenebilir :

a. Halk Kütüphanelerinin çalışmalarını düzenlemek amacıyla hazırlanmasına başlanan 'Yönetmelik Taslağı' ilgili kurullarda görüşülüp yıl içinde son biçimini aldıktan sonra uygulamaya konacaktır.

b. Düşün ve sanat ürünlerini derleme işine yeni bir yön ve içerik vermek amacıyla hazırlanan 'Düşün ve Sanat Ürünlerini Derleme Yasası Tasarısı' üzerindeki çalışmalar bitirilmiş ve Taslak, Kültür Yüksek Kurulu'nda da incelenerek son biçimini almıştır.

c. Kütüphane hizmetini yasal bir tabana oturtmak, kütüphanecilerin özlük haklarını güvence altına almak, hizmeti daha belirgin bir çerçeve içinde ve etkinlikle yürütmek amacıyla hazırlanmakta olan 'Kütüphaneler Yasası Taslağı'na ilişkin çalışmalar 1979 yılı içinde bitirilecektir.

d. Kültür Bakanlığı'na bağlı kütüphanelerde uygulanan 'Kataloglama Kuralları' ile 'Sınıflama Yöntemi'nde birlik sağlamak için ilgili kuruluş ve derneklerce sürdürülen çalışmaların yıl içinde sonuçlanması durumunda bunların değerlendirilmesi yapılarak en kısa sürede uygulama alanına konmasına çalışılacaktır.

e. Kütüphanecilerin mesleki düzey ve sınıflarını belirleyici 'Uzmanlık Yönetmeliği'ne ilişkin çalışmalar sonuçlandırılmıştır.

Son olarak, 1979'u simgeleyen bir nitelik taşıması nedeniyle 'Uluslararası Çocuk Yılı' çalışmalarına da değinmek isterim.

Çocukları okumaya özendirme, yeni yayınlanan yararlı çocuk kitaplarını yetişkinler ve çocuklarımıza tanıtmak amacıyla 1979 yılı içinde, çocuk kitapları sergilerinin yanısıra, Bakanlığımızca sağlanan destek ve katkı ile Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi'nce bir 'Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarı' düzenlenmiştir. Bugün açılacak Fuara, Amerika Birleşik Devletleri, Arnavutluk, Avusturya, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Çin Halk Cumhuriyeti, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Federal Almanya, Fransa, Irak, İngiltere, İsrail, İsviçre, Japonya, Kanada, Libya, Macaristan, Polonya, Portekiz, Romanya ve Yugoslavya ile Türkiye'den 24 yayınevi katılıyor. Bunun yanısıra, çok sayıda çocuk kitabının yer alacağı bir gezici serginin, özellikle Doğu ve Güney Do-

ğu Anadolu'da dolandırılması planlanmıştır. Bu sergi aracılığı ile çocuklara parasız kitap da dağıtılacaktır. Ayrıca, 1977-1978 de ülkemizde yayınlanan 700 çocuk kitabını içeren bir açıklamalı 'Gezici Çocuk Kitapları Sergisi Kataloğu' yayınlanacaktır. Yine bu yıl, çocuk kitabın özelliklerini tanımlayıcı bir kitapla Türkiye'de günümüze değin çıkmış çocuk kitaplarını belli dönemler içinde toplayıp açıklayıcı notlarla tanıtacak bir dizi, ayrıca bir meslek elkitapları dizisinin yayınlanması kararlaştırılmıştır.

'Çocuk Yazını'nın güçlenmesi için yazar, yayınevi ve ilgili diğer kişi ya da kuruluşları bu alanda özendirmek amacıyla Kültür Bakanlığınca gerçekleştirilen diğer etkinlikler şunlardır :

a. Çocuklara roman, öykü, şiir, oyun, öğretici kitaplar ve danışma kaynakları gibi değişik yayın türlerinde nitelikli ürünler sunmak için, çocuk bölümü ve kütüphanelerine Bakanlıkça, geçen yıl çok sayıda çocuk kitabı ve süreli yayını seçilerek satın alındı. Böylece çocuklarımız, kütüphanelerde severek okuyacakları yayınları giderek artan sayılarda bulabilecekler.

b. Kültür Bakanlığı, içerik ve fizik yapı bakımından nitelikli yayınların çocukta okuma ve öğrenme isteği uyandırıp beslemedeki etkisi nedeniyle, ayrıca,

1. Yazar ve sanatçıları özendirme,
2. Türk Çocuk Yazını'ndaki boşluğu belli ölçüde doldurma düşüncesiyle çocuk romanı, öykü, oyun, şarkı ve türküleri dalında ödüllü yarışmalar açtı.

Bakanlıkça yayınlanması da kararlaştırılan bu tür ödül kazanmış yapıtlarla Türk yayın ve sanat yaşamı, kuşkusuz, canlılık kazanacaktır.

Kütüphane Haftası'nın içeriğinde, kütüphaneciler için kuşkusuz ikinci bir anlam da saklı. Onlar, yaptıkları işin gerçek bir özveriyi gerektirdiğini, bu hafta nedeniyle, daha bir bilinçli algılıyorlar. Çoğu yerde sobasını kendi yakan, odasının temizliğini üstlenmiş, araç ve gereç yokluğunun sıkıntısı içinde hizmet üretmeye çalışan bu meslek adamları gereğince anlaşılammama ve değerlendirilememenin de acısını yaşıyor. Ama, verdikleri hizmette materyalin sadece bir araç, asıl amacın ise daha mutlu bir gelecek için toplumun kafa ve ruh sağlığına katkıda bulunmak olduğunu bilerek,

Hepinizi saygıyla selamlarım.

**ULUSLARARASI ÇOCUK YILI TÜRKİYE MİLLİ KOMİTESİ
KOORDİNATÖRLÜĞÜ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
Dr. SEMA KUT'UN KONUŞMASI**

Sayın Başkan ve değerli dinleyiciler,

Öncelikle beni davet ederek, böylesine seçkin bir topluluğa konuşmak olanağını sağlayan Türk Kütüphaneciler Derneği Sayın Yöneticilerine teşekkürlerimi sunarım.

Kanımcı çocuk insan toplumlarının en değerli varlığıdır. Çocuklar umut, mutluluk kaynağı ve insan yaşamının anlamıdır. İnsanlığın devamı ise ancak sağlıklı ve mutlu çocuklarla gerçekleşebilir. Bu nedenle çocuk refahı her toplumun en temel amaçlarından biri olmaktadır.

Hepimizin bildiği gibi Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1979 yılını «Uluslararası Çocuk Yılı» olarak ilan etmiştir. Uluslararası Çocuk Yılı'nın ana amacı çocuklara sunulan hizmetlerin düzeyini anlamlı bir biçimde geliştirerek sürekliliğini güvence altına almak olarak belirtilebilir. Birleşmiş Milletlerin konuyu böylesine odaklaştırması kanımcı hepimize çocuklarımızın refahı için şimdiki ne yaptığımızı, halen ne yapmakta olduğumuzu, ve gelecek için neleri amaçladığımızı bir kez daha gözden geçirmemize bir olanak sağlamaktadır.

Çocuk refahı bir çok öğeleri beraberinde getirmektedir. Bunları düzenli beslenme ve sağlık hizmetleri; çocuk için gerekli olan bir yuva ve çevresel koşullar; eğitim ve gelişme olanakları olarak sıralayabiliriz. Kuşkusuz bu öğeleri eşit bir gelir dağılımı aracılığıyla daha kaliteli bir yaşama düzeyinin sağlanmasına; yoksul ve yoksun bireylerin gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik ve tüm dünya toplumlarının ana hedefi olarak benimsediği sosyo-ekonomik kalkınma sürecinden soyutlayamayız.

Daha çok endüstrileşme ve kentleşmeyi kaçınılmaz bir durum haline getiren hızlı değişimin yer aldığı evrenimizde, gelişme sürecine katılımlarını engellemeksizin, yükselen yaşam koşullarından kendilerine düşen payı almalarını güvence altına alacak biçimde aileyi ve çocuk haklarını koruyabilmek başarılması kuşkusuz çok zor olan bir işdir.

Yaşadığımız çağda karşı karşıya geldiğimiz ve kabul etmek zorunluluğumuz olan bir takım gerçekler var. Hepimiz dünyamızda yoksulluğun, açlığın, düzensiz beslenmenin, okur-yazar olmamanın ne kadar yaygın olduğunu biliyoruz. Aynı zamanda dünya ekonomisinin yeniden biçimlendirilerek, açlığı, sağlıksızlığı, okur-yazar olmamağı ve kitleleri etkisi altına alan işsizliği ortamdandan kaldırmanın ne denli karmaşık bir süreç olduğunun da bilinçindeyiz. Belki de «Uluslararası Çocuk Yılı» böyle bir bilinçlenmenin ilk adımı olarak nitelendirilebilir. Uluslararası çocuk yılı bize, bu bilinçlenmenin üzerine eğilerek, bireysel, yerel, toplumsal, ulusal ve global geriye dönmeyecek bir eyleme hız kazandırmak olanağını sağlamaktadır.

Uluslararası Çocuk Yılı Türkiye Milli Komitesi Birleşmiş Milletler tarafından saptanan amaçların doğrultusunda ülke düzeyinde çalışmalarını sürdürmektedir. Burada üzerinde durulan iki önemli konu, çocukların gereksinimleri, hakkında kamu oyunu oluşturmak, yönetici ve kanun yapıcılarının dikkatini çekerek çocuk hizmetlerinin ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınma planlarının bütününden ayrılamayacak bir parçası olduğunu vurgulamak; ve ulusal ve yerel düzeyde çocuk sorunlarının karşılanması için kısa ve uzun süreli hizmetleri geliştirmek olarak özetlenebilir.

Bu amaçları gerçekleştirebilmek için Komite 47 ilde İl Komitelerinin kurulmasını gerçekleştirmiş, çocuk refahı alanında çeşitli konularda çalışma grupları oluşturmuş, 82 gönüllü kuruluşla ilişki kurarak çalışmalarını çocuk sorunları üzerine odaklaştırmalarını teşvik etmiştir. Geçen yıldan başlamak üzere aylık bülten çıkarmayı sürdüren Koordinatörlük Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuk Yılı Newyork ve Cenevre Özel Temsilcilikleri ile sürekli ilişki içinde bulunmaktadır.

Koordinatörlüğün 4-7 Ocak 1979 tarihinde düzenlediği «Uluslararası Çocuk Yılı Konferansında» ülkemizde çocuğun durumu, Çocuk ve Sağlık; Çocuk ve Eğitim; Çocuk ve Hukuk; Çocuk, Aile ve

Toplum açılardan incelenerek saptanmış ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Kuşkusuz ülkemizde çocuk sorunları küçümsenemeyecek kadar yoğun. Ancak kuruluşunu çocuğa adanmış bir ulus olarak çocuklarımızın refahını en üst düzeye getirmenin bilincindeyiz.

Çoğumuzda insan gelişmesinde en temel öğelerin başında eğitim gelmektedir. Eğitim alanında çok önemli sorumluluk ve görev yüklenmiş olan kütüphanecilik mesleğinin elemanları olarak çocuklarımızın gelişmesinde katkılarınız kuşkusuz çok geniş olmaktadır.

Aslında çocuk alanında yapmakta olduğunuz olumlu çalışmalarınızı memnuniyetle izlemekteyiz. Başarılarınızın sürekliliğini diler, Uluslararası Çocuk Yılı Türkiye Milli Komitesi Koordinatörlüğü adına Koordinatörlüğümüze gösterdiğiniz ilgiye teşekkürlerimi yinelerim.